सानिमा जनरल इन्स्योरेन्स लि.
Sanima General Insurance Ltd.
केन्द्रीय कार्यालयः सिटी एक्सप्रेस कम्प्लेक्स, कमलादी, पोष्ट बक्स नं. १६२२, काठमाडौं, नेपाल
फोन नं. ०१-४४२७१७०, ४४२७१७१, ४४२७१७२, ४४२७१०१, फ्याक्सः ९७७-१-४४२७१०३
E-mail: sanima@sanimageneral.com, Web: www.sanimageneral.com

व्यावसायिक सवारी साधन बीमालेख

यस बीमालेखले रक्षावरण गर्ने क्षति/हानि-नोक्सानी बिरुद्ध बीमा गर्नका लागि **सानिमा जनरल इन्स्योरेन्स लि.** (यस पछि बीमक भनिएको) ले प्रस्ताव प्राप्त गरेको र बीमकले यस बीमालेखको अधीनमा रहने गरी जोखिम बहन गर्न मञ्जुर गरी यस बीमालेखको तालिकामा उल्लिखित बीमाशुल्क प्राप्त गरेकोले बीमकले यो बीमालेख जारी गरेको छ ।

यस बीमालेखको लागि प्राप्त प्रस्ताव फारामलाई यस बीमालेखको आधार मानिने छ । बीमालेखको तालिकामा क्रम संख्या उल्लेख भएका संलग्न सम्पुष्टिहरू यस करारको अभिन्न अङ्ग मानिने छन् ।

परिच्छेद-१

बीमालेखले रक्षावरण गरेको व्यावसायिक सवारी साधनको क्षति/हानि-नोक्सानी

१. बीमकले बीमितलाई देहायको कुनै कारणबाट यस बीमालेखको तालिकामा उल्लिखित व्यावसायिक सवारी साधन (यस पछि सवारी साधन भनिएको) वा सोमा जडित पार्टपूर्जा वा दुवैको क्षति/हानि-नोक्सानी भए बापत क्षतिपूर्ति प्रदान गर्नेछः-
(क) आगलागी, चट्याङ्ग, सवारी साधन वा सोमा जडित पार्टपुर्जाको बिष्फोटन वा स्वजलन,
(ख) भूकम्प,
(ग) बाढी/डुबान,
(घ) पहिरो/भूस्खलन,
(ङ) आँधीबेहरी, असिना, हिउँ वा तुषारो,
(च) आकस्मिक/दुर्घटनाजन्य वाह्य कारणहरू,
(छ) सवारी साधनको प्रयोगबाट भएको ऱ्हासको परिणाम स्वरूप वा यान्त्रिक वा विद्युतीय अवरोध/असफलता/टुटफुटको कारणले सवारी साधनमा भएको क्षति/हानि-नोक्सानी,
(ज) चोरी, सेंधमारी वा नकवजनी,
(झ) सडक, रेल, आन्तरिक जलमार्ग, लिफ्ट वा एलिभेटरमा ओसार-पसार गर्दा ।

२. प्रकरण १ बमोजिमको कुनै कारणबाट भएको क्षति/हानि-नोक्सानीले गर्दा सवारी साधनको देहायको वस्तुबाट बनेको पार्टपुर्जाहरू फेर्नु परेको अवस्थामा देहाय बमोजिम ऱ्हास कट्टी हुनेछः-
(क) सम्पूर्ण किसिमका रबर, बम्पर, बत्तीहरू, ब्याट्रीहरू, टायर तथा ट्यूबमा — ५०%
(ख) फाइवर ग्लासबाट बनेका पार्टपुर्जाहरूमा — ३०%
(ग) काँच (ग्लास) बाट बनेका सामानहरू र एयर ब्याग (सेन्सर सहित) — ०%

३. प्रकरण १ मा उल्लेख भएको कुनै कारणबाट भएको क्षति/हानि-नोक्सानीले गर्दा सवारी साधनको प्रकरण २ मा उल्लेख भए भन्दा बाहेकको पार्टपुर्जाहरू फेर्नु परेको अवस्थामा देहाय बमोजिम ऱ्हास कट्टी हुनेछः-

नेपालमा दर्ता भएको मितिदेखि गणना गर्दा सवारी साधनको उमेर	ऱ्हास कट्टीको दर
६ महिनाभन्दा कम	० प्रतिशत
६ महिनादेखि १ वर्षभन्दा कम	५ प्रतिशत
१ वर्षदेखि २ वर्षभन्दा कम	१० प्रतिशत
२ वर्षदेखि ३ वर्षभन्दा कम	१५ प्रतिशत
३ वर्षदेखि ४ वर्षभन्दा कम	२५ प्रतिशत
४ वर्षदेखि ५ वर्षभन्दा कम	३५ प्रतिशत
५ वर्षदेखि १० वर्षभन्दा कम	४० प्रतिशत
१० वर्ष वा सोभन्दा बढी	५० प्रतिशत

४. प्रकरण १ बमोजिमको कारणबाट आंशिक क्षति/हानि-नोक्सानी भएको सवारी साधनको क्षतिपूर्ति प्रदान गर्दा प्रकरण २ वा ३ मा उल्लेख भए बमोजिमको ऱ्हास कट्टी तथा यस बीमालेखको तालिकामा उल्लेख भएको अनिवार्य अधिक तथा स्वेच्छिक अधिकको योगफल कट्टी गरी बाँकी रकम बीमकले भुक्तानी दिनेछ ।

५. प्रकरण १, २ र ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको कुनै पनि अवस्थामा बीमकले भुक्तानी गर्ने छैनः-
(क) सवारी साधनको प्रयोगबाट भएको ऱ्हास (Depreciation), यान्त्रिक वा विद्युतीय अवरोध/असफलता/टुटफुट,
(ख) सवारी साधन दुर्घटना नभएको अवस्थामा भएको टायर/ट्यूबको क्षति,
(ग) सवारी साधनको चोरी नभएको अवस्थामा भएको पार्टपुर्जा मात्रको चोरी/सेंधमारी/नकवजनी,
(घ) सवारी साधनको पूर्ण क्षति वा लक्षित पूर्ण क्षति (Constrative Total Loss) भएको अवस्थामा बाहेक मडगार्ड र रङ्गरोगन सम्बन्धी कुराको क्षति/हानि-नोक्सानी,
(ङ) चालकले मादक पदार्थ वा लागू पदार्थ सेवन गरेको कारणले भएको क्षति/हानि-नोक्सानी,
(च) सवारी साधनप्रति बीमितको हकहित परिवर्तन वा समाप्त भएको पैंतीस (३५) दिन पछि भएको क्षति/हानि-नोक्सानी ।

६. प्रकरण १ मा उल्लिखित कुनै कारणबाट सवारी साधन नचल्ने भएमा सवारी साधनको सुरक्षाको लागि वा नजिकको मर्मत गर्ने स्थानसम्म पुऱ्याउन लाग्ने आवश्यक र वास्तविक खर्च बीमकले व्यहोर्ने छ । यस प्रकरण अन्तर्गत बीमकको अधिकतम दायित्व देहायको तालिका बमोजिम हुनेछः-

विवरण	दुर्घटना भएको स्थानबाट पुऱ्याउनु पर्ने स्थानसम्मको दूरी	
दूरी	सय (१००) कि.मि. सम्म	सय (१००) कि.मि. भन्दा बढी
अधिकतम दायित्व	दश हजार (१०,०००) रुपैयाँ	पन्ध्र हजार (१५०००) रुपैयाँ

७. यस बीमालेख अन्तर्गत बीमकको दायित्व हुन सक्ने क्षतिको सम्बन्धमा देहायका शर्तहरू पूरा गरी बीमितले सवारी साधन आवश्यक मर्मत गराउन सक्नेछः-
(क) यस्तो मर्मत कार्यको अनुमानित खर्च पाँच हजार रुपैयाँभन्दा बढी नभएमा,
(ख) मर्मत खर्चको विस्तृत विवरण तत्कालै बीमकलाई उपलब्ध गराएमा, र
(ग) बीमितले बीमकलाई यस्तो मर्मत गर्न आवश्यक भएको तथा सो वापत लागेको खर्च मनासिब हो भन्ने कुरा यकिन गर्न आवश्यक प्रमाण सहित सहयोग गरेमा ।

८. सवारी साधनको बीमाङ्क निर्धारण देहाय बमोजिम हुनेछः-
(क) प्रत्येक बीमा अवधिको शुरूमा बीमितले घोषणा गरेको मूल्यलाई सो बीमा अवधिको लागि सवारी साधनको बीमाङ्क मानिने छ ।
(ख) सवारी साधनको वितरक वा उत्पादकले मूल्यसूची उपलब्ध गराइरहेको सवारी साधनको खण्ड (क) बमोजिमको घोषित मूल्य निर्धारण गर्दा बीमितले प्रत्येक बीमा अवधिको शुरूमा यस बीमालेख अन्तर्गत बीमा हुने ब्राण्ड र मोडलको सवारी साधनको तथा सोमा जडित पार्टपुर्जाको वितरक वा उत्पादकले उपलब्ध गराएको मूल्यसूचीबाट देहाय बमोजिम ऱ्हासकट्टी गरी घोषित मूल्य कायम गर्नु पर्नेछ ।

नेपालमा दर्ता भएको मितिदेखि गणना गर्दा सवारी साधनको उमेर	ऱ्हास कट्टीको दर
६ महिनाभन्दा कम	० प्रतिशत
६ महिनादेखि १ वर्षभन्दा कम	५ प्रतिशत
१ वर्षदेखि २ वर्षभन्दा कम	१० प्रतिशत
२ वर्षदेखि ३ वर्षभन्दा कम	१५ प्रतिशत
३ वर्षदेखि ४ वर्षभन्दा कम	२५ प्रतिशत
४ वर्षदेखि ५ वर्षभन्दा कम	३५ प्रतिशत
५ वर्षदेखि १० वर्षभन्दा कम	४० प्रतिशत
१० वर्ष वा सोभन्दा बढी	५० प्रतिशत

(ग) सवारी साधनको वितरक वा उत्पादकले मूल्यसूची उपलब्ध गराउन छोडेको वा दर्ता भएको मितिदेखि गणना गर्दा दश वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेर पुगेको सवारी साधनको खण्ड (क) बमोजिमको घोषित मूल्य निर्धारण गर्दा प्रत्येक बीमा अवधिको शुरूमा बीमित र बीमकको आपसी सहमतिबाट तय गर्नु पर्नेछ ।

(घ) एउटा बीमा अवधिको लागि उक्त अवधिको शुरूमा खण्ड (ख) वा (ग) बमोजिम निर्धारण भएको घोषित मूल्यलाई नै सवारी साधनको बजार मूल्य मानिने छ र सो अवधि भित्रको पूर्ण क्षति वा लक्षित पूर्ण क्षति (Constructive Total Loss) दावीमा थप ऱ्हास कट्टी गरिने छैन ।

(ङ) प्रकरण १ बमोजिमको कारणबाट क्षति/हानि-नोक्सानी भएको सवारी साधनको मर्मत गर्न लाग्ने खर्च घोषित मूल्यको पचहत्तर प्रतिशतभन्दा बढी हुने भएमा लक्षित पूर्ण क्षति भएको मानिने छ ।

९. प्रकरण १ बमोजिमको कारणबाट पूर्ण क्षति वा लक्षित पूर्ण क्षति भएको सवारी साधनको क्षतिपूर्ति बीमकले भुक्तानी दिनेछ । यस्तो भुक्तानी प्रदान गर्दा अनिवार्य अधिक वा स्वेच्छिक अधिक कट्टी गरिने छैन । सर्भेयरको सिफारिसमा बीमक र बीमितको लिखित सहमतिबाट रद्दी (Salvage) को मूल्य कायम गरिनेछ ।

परिच्छेद-२
तेस्रो पक्ष प्रतिको दायित्व

१. बीमकले बीमालेखमा उल्लिखित अधिकतम दायित्वको सीमाको अधीनमा रही सवारी साधन वा सोको प्रयोगबाट भएको दुर्घटनाको कारणबाट बीमितलाई देहायको अवस्थामा पर्न सक्ने दायित्व वापतका खर्चहरू समेतको भुक्तानी गर्नेछ:-

(क) तेस्रो पक्षको मृत्यु भएको, अङ्गभङ्ग भएको, शारीरिक चोटपटक लाग्न गएको अवस्थामा,

(ख) बीमितको सवारी साधनमा ढुवानीरत् वा बीमितको स्वामित्वमा रहेको वा बीमितलाई विश्वास साथ राख्न दिएको वा बीमितको जिम्मामा वा बीमितको नियन्त्रणमा रहेको सम्पत्तिको क्षति बाहेक अन्य तेस्रो पक्षको सम्पत्तिको क्षति/हानि-नोक्सानी भएको अवस्थामा ।

२. बीमकले लिखित स्वीकृति प्रदान गरेको सम्पूर्ण खर्चहरूको भुक्तानी दिनेछ ।

३. यस परिच्छेद अन्तर्गत बीमितलाई प्रदान गरिने दायित्वको सीमा तथा शर्तहरू अनुरूप बीमकले देहायको अवस्थामा बीमितको साधारण जानकारी वा सहमतिले सवारी साधनको चलाइरहेको चालकको दायित्वको पनि क्षतिपूर्ति प्रदान गर्नेछ:-

(क) चालक कुनै अन्य बीमालेख अन्तर्गत क्षतिपूर्तिको लागि हकदार नभएमा,

(ख) चालकले बीमितले जस्तै यस बीमालेख अन्तर्गत लागू हुन सक्नेसम्मको शब्दको मर्म, अपवाद र शर्तहरू अनुरूप काम गरेमा ।

४. बीमकले चाहेमा यस परिच्छेद अन्तर्गत दावी पर्न सक्ने कुनै मृत्यु वा अङ्गभङ्ग वा शारीरिक चोटपटक वा कुनै सम्पत्तिको क्षतिको सम्बन्धमा अनुसन्धान वा सोधपुछको लागि प्रतिनिधित्वको व्यवस्था गर्न सक्नेछ । साथै यस परिच्छेद अन्तर्गत दावी पर्न सक्ने खालको कुनै कार्य वा कारवाहीबाट सृजित वा सम्बन्धित कुनै घटनाको सम्बन्धमा अदालतमा प्रतिरक्षाको लागि कारवाही गर्न सक्नेछ ।

५. यस परिच्छेद अन्तर्गत दावी पर्न सक्ने कुनै तेस्रो पक्षको मृत्यु भएको, अङ्गभङ्ग भएको शारीरिक चोटपटक लागेको सम्बन्धमा यस बीमालेखमा तोकिएको दायित्वको सीमा तथा शर्त अनुरूप बीमितले व्यहोर्नु पर्ने यस्तो दायित्वको भुक्तानी निज वा निजको मृत्यु भएको अवस्थामा मृतकको नजिकको हकवालालाई बीमकले प्रदान गर्नेछ । त्यस्तो हकवालाले बीमित सरह यस बीमालेखका शर्तहरू पालना गर्नु पर्नेछ ।

६. यस बीमालेखको कुनै प्रावधान वा बन्देजले सवारी तथा यातायातसम्बन्धी प्रचलित कानून अन्तर्गत व्यवस्था गरिएको क्षतिपूर्ति रकम प्राप्त गर्ने कुनै व्यक्तिको अधिकारमा प्रतिकूल असर पार्ने छैन ।

७. सवारी साधन दुर्घटनाबाट देहाय बमोजिम भएको अवस्थामा देहाय बमोजिमको क्षतिपूर्ति रकम बीमकले भुक्तानी दिनेछ ।

(क) **चोटपटक वा अङ्गभङ्ग भएमा:** तेस्रो पक्षलाई चोटपटक लागेमा, अङ्गभङ्ग भएमा वा औषधोपचार खर्च भएमा चिकित्सकको प्रतिवेदनको आधारमा अधिकार प्राप्त निकाय वा अधिकारीले प्रमाणित गरेको देहायको अवस्थामा बीमकले प्रति व्यक्ति देहाय बमोजिम क्षतिपूर्ति प्रदान गर्नेछ:-

क्षतिको विवरण	क्षतिपूर्तिको रकम रू.
पूर्ण स्थायी अशक्तता भएमा	पाँच लाख
निको नहुने गरी दुवै आँखाको दृष्टि क्षति भएमा	पाँच लाख
दुवै हातको नाडी वा दुवै खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सोभन्दा माथिदेखि शारीरिक रूपले काम नलाग्ने भएमा	पाँच लाख
एउटा हातको नाडी वा एउटा खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सोभन्दा माथि देखि र एउटा आँखाको दृष्टि पूर्ण रूपले क्षति भएमा	पाँच लाख
एउटा आँखाको दृष्टि पूर्ण रूपले क्षति भएमा	दुई लाख पचास हजार
एउटा हातको नाडी वा एउटा खुट्टाको गोली गाँठोको जोर्नी वा सोभन्दा माथिदेखि शारीरिक रूपले काम नलाग्ने गरी क्षति भएमा	दुई लाख पचास हजार
अन्य कुनै अङ्गभङ्ग भएमा (शारीरिक क्षतिको सम्बन्धित विशेषज्ञले निर्धारण गरेको मात्राको आधारमा)	शारीरिक क्षतिको समानुपातिक हुने गरी पाँच लाखको प्रतिशत
सवारी साधन दुर्घटनाको प्रत्यक्ष तथा एक मात्र परिणाम स्वरूप भएको औषधोपचार खर्च	तीन लाखको हदमा नबढ्ने गरी आवश्यक तथा वास्तविक खर्च

माथि उल्लिखित क्षतिहरूमध्ये एक भन्दा बढी क्षति भएमा बीमकको दायित्व पाँच लाख रुपैयाँमा नबढ्ने गरी प्रत्येक क्षतिको लागि निर्धारित रकमको योगफल बराबर हुनेछ ।

(ख) **कुरुवा खर्च:** सवारी साधन दुर्घटनाबाट तेस्रो पक्ष घाइते भई उपचारको लागि अस्पतालमा भर्ना भएको प्रमाणित भएमा त्यस्तो अवधिको लागि प्रति दिन पाँच सय रुपैयाँको दरले बढीमा पैंतालीस (४५) दिनसम्मको कुरुवा खर्च औषधोपचार खर्चको सीमाभित्र रही बीमकले भुक्तानी दिनेछ ।

(ग) **एम्बुलेन्स खर्च:** दुर्घटना स्थलबाट वा प्रारम्भिक चिकित्सा अस्पतालबाट अर्को अस्पतालमा लैजानु पर्ने भएमा रू. १०,०००।- (दश हजार रुपैयाँ) वा वास्तविक खर्च जुन कम हुन्छ सम्बन्धित एम्बुलेन्सको बिलको भुक्तानी दिइनेछ र यस्तो खर्च औषधोपचारको सीमाभित्र रहनेछ ।

(घ) **किरिया खर्च:** सवारी साधनको गल्ती भएको वा नभएको जुनसुकै अवस्थामा सवारी साधनको प्रत्यक्ष संलग्नतामा रहेको दुर्घटनाबाट कुनै तेस्रो पक्षको मृत्यु भएमा किरिया खर्च वापत प्रति मृतक पचास हजार रुपैयाँ (बीमकको कुल प्रति मृतक दायित्व पाँच लाख रुपैयाँको सीमाभित्र रही) बीमकले तत्काल भुक्तानी दिनेछ । यस्तो खर्च वापत भुक्तानीकर्ता/यातायात व्यवसायीको तर्फबाट तत्काल सम्बन्धित तेस्रो पक्ष दावीकर्तालाई भुक्तानी दिएको अवस्थामा भुक्तानीकर्ता/यातायात व्यवसायीले सो भुक्तानी दिएको निस्सा/रसिद पेश गरे पछि बीमकले मृत्यु दावी भुक्तानी गर्दा सो किरिया खर्च घटाई बाँकी रकम दावीकर्तालाई मृत्यु दावी भुक्तान गर्नु पर्नेछ र किरिया खर्चको रकम सो भुक्तानीकर्ता/यातायात व्यवसायीलाई सोधभर्ना दिनु पर्नेछ ।

(ङ) **मृत्यु भएमा:** सवारी साधन दुर्घटनामा तेस्रो पक्षको दुर्घटनाबाट मृत्यु भएको व्यहोरा कानून बमोजिम अधिकार प्राप्त निकाय वा अधिकारीबाट प्रमाणित भएको अवस्थामा किरिया खर्च समेत प्रति मृतक जम्मा पाँच लाख रुपैयाँको दरले बीमकले भुक्तानी दिनेछ । यसको अतिरिक्त सवारी साधन दुर्घटनाबाट घाइते भई औषधोपचार गर्दागर्दै त्यस्तो व्यक्तिको मृत्यु भएमा प्रति मृतक तीन (३) लाख रुपैयाँको हदमा नबढ्ने गरी आवश्यक तथा वास्तविक औषधोपचार खर्च समेत बीमकले भुक्तानी दिनेछ ।

स्पष्टीकरण: बीमितले थप बीमाशुल्क भुक्तानी गरी चालक तथा यात्रीको बीमाङ्क थप गरी बीमालेख जारी गर्न अनुरोध गरे बमोजिम बीमकले बीमाङ्क बढाएको अवस्थामा सोही बीमालेखमा उल्लेख भएको बीमाङ्कको आधार बमोजिम बीमकले दावी भुक्तानी दिनेछ ।

८. सवारी साधन दुर्घटनाबाट देहाय बमोजिम भएको अवस्थामा देहाय बमोजिमको क्षतिपूर्तिको अधिकतम सीमा प्रति दुर्घटना देहाय बमोजिम हुनेछ:-

क्र.सं.	सवारी साधनको बर्गीकरण	तेस्रो पक्ष मानव क्षतिको अधिकतम दायित्व रुपैयाँमा	तेस्रो पक्ष सम्पत्ति क्षतिको अधिकतम दायित्व रुपैयाँमा
१	व्यावसायिक सवारी साधन	५० लाख	५० लाख

९. सवारी साधन दुर्घटनाबाट तेस्रो पक्षको सम्पत्तिको नोक्सानी भएमा बीमालेखको शर्तको अधीनमा रही बीमकले क्षतिपूर्ति रकम भुक्तानी दिनेछ । यसरी भुक्तानी प्रदान गर्दा ऱ्हास कट्टी गरिने छैन ।

१०. यस परिच्छेद अन्तर्गत एकभन्दा बढी व्यक्ति वा सम्पत्तिहरूको क्षति भएको कुनै दुर्घटनाको क्षतिपूर्तिको सम्बन्धमा प्रकरण-८ मा तोकिएको दायित्वको सीमा र यस बीमालेखको शर्त तथा सम्पुष्टिको अधीनमा रही बीमितले तोकिदिएको प्राथमिकता बमोजिम बीमकले क्षतिपूर्ति रकम भुक्तान गर्नेछ ।

११. बीमालेखमा उल्लिखित अन्य अपवाद, शर्त र सीमाहरू यथावत रहने छन् ।

परिच्छेद-३

बिग्रिएको अन्य सवारी साधन तान्दाको क्षतिपूर्तिको सीमा

यस बीमालेखले रक्षावरण गरेको सवारी साधनले अन्य बिग्रिएको सवारी साधन तानी ल्याउँदा/त्यस्तो तान्ने कामको सिलसिलामा यस बीमालेखले रक्षावरण गरेको सवारी साधन हानि-नोक्सानी हुनगएमा यस बीमालेखको शर्त तथा सीमाको अधीनमा रही सोको क्षतिपूर्तिको लागि बीमक उत्तरदायी हुनेछ ।

तर- (१) त्यस्तो तान्ने काम भाडा नलिई गरेको हुनु पर्नेछ ।

(२) त्यसरी तानिएको सवारी साधन वा सोमा रहेका मालसामानको क्षतिको सम्बन्धमा बीमक उत्तरदायी हुने छैन ।

परिच्छेद-४

दावी नगरेको अवस्थामा हुने छुट

१. यस बीमालेख अन्तर्गत कुनै बीमा दावी नगरेको अवस्थामा बीमालेख नवीकरण गराउँदा बीमकले नवीकरण बीमाशुल्क (जोखिम समूह र व्यक्तिगत दुर्घटना सम्बन्धी बीमा बाहेक) मा देहाय बमोजिमको छुट दिनेछः-

बीमा दावी नगरेको अवधि	छुट
नवीकरण गर्नुभन्दा अगाडिको एक वर्ष	पन्ध्र प्रतिशत
नवीकरण गर्नुभन्दा अगाडिका लगातार दुई वर्षहरू	पच्चीस प्रतिशत
नवीकरण गर्नुभन्दा अगाडिका लगातार तीन वा सोभन्दा बढी वर्षहरू	तीस प्रतिशत

२. दावी नगरेमा छुट मोटर बीमा दर सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३ को अनुसूची-२० मा उल्लेख भएको मान (स्केल) बमोजिम हुनेछ ।

३. दावी परेको अवस्थामा छुट एकमुष्ट रूपमा प्रभावकारी हुने छैन । दावी परेको वर्षलाई गणना नगरी यदि पुरानो दावी नपरेको वर्षको बीमालेख नवीकरण गर्दा पाएको दावी नगरे वापतको छुट दावी नभएको अवधिलाई कायम राखी दावी रहित छुट दिने प्रयोजनको लागि यथावत् कायम राख्नु पर्नेछ । दावी भएको वर्षलाई छाडी दावी नभएको अवधि पछिको नवीकरण अवधिबाट त्यस्तो छुट पुनः शुरू हुनेछ ।

तर पूर्ण क्षति (Total Loss) वा रचनात्मक पूर्ण क्षति (Constructive Total Loss) भई दावी भुक्तानी भएको अवस्थामा उल्लिखित छुट बीमितले पाउने छैन ।

४. यस्तो छुट बीमालेखको आधारमा नभई मूल बीमितको दावी नभए वापतको पाउने छुटको आधारमा हुनेछ । बीमालेखमा रहेको एउटा बीमितको बीमायोग्य हित अर्को बीमितमा हस्तान्तरण भएमा नयाँ बीमितको बीमायोग्य हित शुरू भएको अवधिबाट त्यस्तो छुट प्रारम्भ हुनेछ ।

५. साविकको बीमितको सवारी साधनको स्वामित्व परिवर्तन भएको मितिले तीन सय पैंसट्ठी (३६५) दिन भित्रमा एकै बर्गीकरणको सवारी साधन खरिद गरी बीमा गर्न आएमा दुर्घटना नभएको घोषणा गरेमा पुरानो बीमालेखमा (स्वदेशी वा विदेशी बीमकबाट जारी भएको) प्रदान गरेसम्मको तर यस निर्देशिकामा तोकिएको अधिकतम सीमाभित्र दावी नगरे वापतको छुट दिनु पर्नेछ ।

६. बीमायोग्य हित हस्तान्तरण गरिएको मितिबाट तीन सय पैंसट्ठी (३६५) दिनभन्दा कम अवधिभित्र नयाँ बीमितले बीमालेख नवीकरण गरेमा उपदफा (३) बमोजिमको छुट दिनु पर्नेछ ।

७. बीमितले आफ्नो सवारी साधनको बीमा कुनै एक बीमकबाट अर्को बीमकलाई हस्तान्तरण गरेमा पुरानो बीमकबाट पाइआएको छुटको दर अनुरूप नयाँ बीमकबाट निजलाई छुट दिनु पर्नेछ ।

८. नयाँ बीमालेख वापत बीमितले पुरानो बीमक (स्वदेशी वा विदेशी) बाट दावी नभए वापत पाउने छुटको लागि नवीकरणको लागि दिइने सूचना वा पुरानो बीमकबाट छुटको निश्चित प्रतिशत खुलेको पत्र पेश गर्नु पर्नेछ । सबै बीमकहरूले बीमितहरूलाई अनिवार्य रूपमा दावी नभए वापत पाउने छुटको प्रतिशत समेत खुलेको नवीकरण सूचना वा प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

९. बीमा अवधि समाप्त भएको सवारी साधनको बीमालेख नवीकरण गर्नुपर्ने मितिबाट पैंतीस (३५) दिनभित्र नवीकरण गरेको अवस्थामा दावी नगरेमा पाउने छुट सुविधा लागू हुनेछ । नयाँ बीमालेखमा लागू हुने छुटको दर अघिल्लो पूरा वर्षको बीमालेखले आर्जन गरे अनुसार हुनेछ ।

१०. दावी नगरे वापत छुट पाउन सक्ने बीमितले निजको बीमालेख छोटो अवधिको लागि नवीकरण गरेमा वा बाह्र महिनाको लागि बीमालेख नवीकरण गराएपछि बीचमा नै छोटो अवधिमा सो बीमालेख रद्द गर्न अनुरोध गरेमा बीमितलाई दिनुपर्ने दावी नगरे वापतको छुटको गणना समानुपातिक हिसाबले गर्नु पर्नेछ ।

११. यो निर्देशिकामा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक बीमा अटुट रूपमा भए मात्र छुट दिनु पर्नेछ ।

१२. सवारी साधनको स्वामित्व संस्थाबाट कर्मचारीको नाममा नामसारी भएको अवस्थामा त्यस्तो कर्मचारीले समेत दावी नगरे वापतको छुट पाउने छ ।

तर, त्यस्तो सवारी साधन सोही कर्मचारीले मात्र प्रयोग गर्ने गरी संस्था र त्यस्तो कर्मचारी बीच सम्झौता भएको प्रमाण सहित बीमा गरिएको हुनु पर्नेछ ।

१३. बीमितको मृत्यु भई निजको कानूनी हकवालाको नाममा सवारी साधन नामसारी भएको अवस्थामा त्यस्तो हकवालाले समेत दावी नभए वापतको छुट पाउने छ ।

१४. एउटै बीमालेख अन्तर्गत बीमालेखको तालिकामा विभिन्न सवारी साधनहरूलाई रक्षावरण गरिएको भए तापनि दावी वापतको छुटको लागि प्रत्येक सवारी साधन छुट्टाछुट्टै बीमा भए सरह मानिने छ ।

१५. दावी नगरेमा प्राप्त हुने छुट व्यापक बीमालेखमा मात्र लागू हुनेछ ।

परिच्छेद-५

अपवादहरू

(यस बीमालेखको सबै परिच्छेदहरूको लागि)

१. यस बीमालेख अन्तर्गत देहायको अवस्थामा बीमकको दायित्व रहने छैन:

(क) यस बीमालेखको तालिकामा उल्लिखित भौगोलिक क्षेत्रभन्दा बाहिर भएको वा घटेको कुनै दुर्घटना, हानि-नोक्सानी, क्षति वा दायित्व,

(ख) अन्य कुनै करार अन्तर्गत सृजना भएको दावी,

(ग) सवारी साधन चोरी भएको अवस्थामा बाहेक बीमालेखको तालिकामा तोकिए बमोजिमको चालकभन्दा फरक व्यक्तिले सवारी साधन हाँकेको अवस्थामा भएको वा घटेको दुर्घटना, हानि-नोक्सानी, क्षति वा दायित्व,

(घ) आणविक विकीरण वा आणविक इन्धनको ज्वलन पछि शेष रहेको बेकम्मा पदार्थबाट निस्कने रेडियोधर्मिता (स्वतः जारी रहने अणुको बिच्छेदनको ज्वलन समेत) को सक्रियताको संसर्गबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले हुने कुनै हानि-नोक्सानी,

(ङ) आणविक हात-हतियारबाट उठेको वा सोसंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा संलग्न रहेको कारणबाट भएको वा घटेको दुर्घटना, क्षति/हानि-नोक्सानी वा सृजित दायित्व,

(च) ज्वालामुखी विस्फोटन, विदेशी शत्रुतापूर्ण कार्य, दुश्मनी वा लडाई जस्तो कार्य (लडाईको घोषणा हुनु अगाडि वा पछाडि), गृहयुद्ध, सैनिक बिद्रोह, सैनिक शासन वा उल्लिखित घटनाहरूको प्रत्यक्ष परिणामसंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष, नजिक वा टाढाको कारणबाट भएको वा सांकेतिक रूपमा उत्पन्न भएको वा संलग्न रहेको कुनै दुर्घटना, क्षति/हानि-नोक्सानी वा दायित्व ।

२. यस बीमालेखले रक्षावरण गरेको सवारी साधन दुर्घटनाको परिणाम स्वरूप सृजना भएको क्षति (Consequential Loss) प्रति बीमकको कुनै दायित्व रहने छैन ।

३. तोकिएको थप बीमाशुल्क बीमितले भुक्तानी गरेको आधारमा बीमकले यस बीमालेखको विस्तारको रूपमा हूलदङ्गा, हड्ताल, द्वेषपूर्ण कार्य तथा आतङ्ककारी/विध्वंशकारी कार्यसम्बन्धी सम्पुष्टिहरू जारी नगरेसम्म हूलदङ्गा, हड्ताल, द्वेषपूर्ण कार्य वा आतङ्ककारी/विध्वंशकारी कार्यबाट भएको वा घटेको दुर्घटना, क्षति/हानि-नोक्सानी वा दायित्व बीमकले व्यहोर्ने छैन ।

परिच्छेद-६

शर्तहरू

१. यस बीमालेखको कुनै भागमा प्रयोग हुने विशेष अर्थ सहितको शब्द वा वाक्यांशको अर्थ जहाँ जुन अवस्थामा प्रयोग हुन्छ त्यही मान्य हुनेछ ।

२. यस बीमालेख अन्तर्गत दावी योग्य कुनै दुर्घटना वा क्षति/हानि-नोक्सानी भएमा सोको सूचना लिखित रूपमा अविलम्ब बीमकलाई दिनु पर्नेछ । त्यस्तो दुर्घटनाबारे बीमितले बीमकलाई आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण जानकारी तथा सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । त्यस्तो दुर्घटनासंग सम्बन्धित पत्र, दावी, म्याद, समाह्वान (रिट) वा प्रक्रियासम्बन्धी जानकारी आदि बीमितलाई प्राप्त हुने बित्तिकै बीमकलाई हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

यस बीमालेख अन्तर्गत दावी गर्न सकिने कुनै मुद्दा मामिला, अनुसन्धान वा घाउ/चोटपटक (Fatal Injury) को जाँचबुझ सम्बन्धमा बीमितलाई कुनै जानकारी भएमा तुरुन्त बीमकलाई लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ । यस बीमालेख अन्तर्गत दावी गर्न सकिने कुनै चोरी वा अन्य फौजदारी कसुरको सम्बन्धमा बीमितले बीमक तथा प्रहरीलाई तुरुन्त सूचना गर्नु पर्नेछ र अपराधी पत्ता लगाउन सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

३. बीमकको लिखित अनुमति नलिई बीमित वा बीमितको तर्फबाट कुनै पनि व्यक्तिले यस बीमालेख अन्तर्गतको दावी सम्बन्धमा कुनै प्रस्ताव राख्न, प्रतिज्ञा गर्न, भुक्तानी लिन/दिन वा छुट दिन सक्ने छैन। बीमकले दावीका सम्बन्धमा बीमितको तर्फबाट दावी भुक्तानी गर्न, विवाद समाधान गर्न, प्रतिरक्षा गर्न, कारवाही चलाउन वा वहस पैरवी गर्न चाहेमा बीमक पूर्ण स्वतन्त्र रहने छ र बीमितले यस सम्बन्धी सबै सूचना र सहयोग बीमकले मागे बमोजिम प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

४. बीमकको रोजाई अनुसार सवारी साधन वा सोमा जडित पार्टपूर्जा वा यसको कुनै भाग वा पार्टपूर्जाको मर्मत, बदली वा नयाँ भर्ना दिन वा क्षति/हानि-नोक्सानी बराबरको नगद रकम भुक्तान गर्न सक्नेछ ।

५. बीमितले सवारी साधनलाई क्षति/हानि-नोक्सानी हुनबाट सुरक्षित राख्न र ठीक अवस्थामा कायम राख्न सम्पूर्ण मनासिब कदम अपनाउनु पर्नेछ । सवारी साधन वा सोको कुनै पार्टपूर्जा वा चालक वा बीमितको कुनै कामदारको विषयमा जाँच गर्ने अधिकार बीमकलाई सदैव रहने छ । बीमितले दुर्घटना वा क्षति भएको अवस्थामा सवारी साधनलाई थप क्षति/हानि-नोक्सानी हुनबाट जोगाउन आवश्यक तथा उचित हेरचाह र सुरक्षाको उपाय अपनाउनु पर्नेछ। दुर्घटना भएको सवारी साधन आवश्यक मर्मत नगरी चलाएको परिणाम स्वरूप सवारी साधनमा भएको थप क्षतिको लागि बीमित स्वयं जिम्मेवार हुनेछ ।

६. बीमकले बीमितको अन्तिम ठेगानामा हुलाकबाट रजिष्ट्री गरी पठाएको पन्ध्र (१५) दिनको सूचनाद्वारा यो बीमालेख खारेज गर्न सक्नेछ र यस अवस्थामा बीमकले बीमितलाई यो बीमालेख खारेज भएको मितिले बाँकी अवधिको समानुपातिक बीमाशुल्क फिर्ता गर्नेछ ।

७. बीमितको अनुरोधमा कुनै पनि समयमा बीमालेख रद्द गर्न सकिनेछ । यस अवस्थामा बीमालेख कायम रहेको अवधिको निमित्त देहाय बमोजिमको छोटो अवधिको दरले हुन आउने बीमाशुल्क रकम कट्टी गरी बाँकी बीमाशुल्क बीमकले फिर्ता गर्नेछ ।

	अवधि	**वार्षिक बीमाशुल्कको प्रतिशत**
(क)	एक हप्तासम्म	दश प्रतिशत
(ख)	एक महिनासम्म	बीस प्रतिशत
(ग)	दुई महिनासम्म	तीस प्रतिशत
(घ)	तीन महिनासम्म	चालीस प्रतिशत
(ङ)	चार महिनासम्म	पचास प्रतिशत
(च)	पाँच महिनासम्म	साठ्ठी प्रतिशत
(छ)	छ महिनासम्म	सत्तरी प्रतिशत
(ज)	सात महिनासम्म	अस्सी प्रतिशत
(झ)	आठ महिनासम्म	नब्बे प्रतिशत
(ञ)	आठ महिनाभन्दा बढीको लागि	शत प्रतिशत

तर बीमाशुल्क फिर्ता हुने प्रयोजनको लागि बीमालेख बहाल रहेको अवधिभर कुनै दावी नभएको हुनु पर्नेछ ।

८. यस बीमालेखले रक्षावरण गरेको क्षति/हानि-नोक्सानी/दायित्वको लागि बीमितले अन्य प्रचलित बीमाबाट दावी भुक्तानी पाउने अवस्थामा क्षति/हानि-नोक्सानी/दायित्वको क्षतिपूर्ति रकम वा अन्य खर्चको समानुपातिक मूल्यभन्दा बढी भुक्तान गर्न बीमक बाध्य हुने छैन ।

९. सवारी साधनको क्षति/हानि-नोक्सानी भएको अवस्थामा बीमित वा अरू कुनै व्यक्तिले सोही सवारी साधन अरू बीमकसंग पनि बीमा गराएको रहेछ भने बीमकले सो सवारी साधनको लागि क्षति/हानि-नोक्सानीको समानुपातिक रूपले दिनुपर्ने क्षतिपूर्तिभन्दा बढी दिने छैन ।

१०. यस बीमालेखको तालिकामा बीमा अवधि समाप्त हुने भनी उल्लेख भएको मितिमा स्थानीय समय अनुसार रातको बाह्र बजे यस बीमालेखको अवधि समाप्त हुनेछ ।

११. यस बीमालेख अन्तर्गत जोखिम बहन गर्न शुरू गरेको मिति र समय बीमालेखको तालिकामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

१२. सवारी साधनको बारेमा बीमितले मूलभूत विवरण दिंदा झुठ्ठा विवरण दिएमा वा जोखिम अनुमान गर्नको लागि आवश्यक पर्ने वास्तविकता लुकाई झुठ्ठा विवरण उल्लेख गरेमा वा वास्तविकताको उल्लेख गर्दा कुनै वस्तुगत तथ्य छुट हुन गएमा वा बीमितबाट यस बीमालेखको कुनै पनि शर्त पालना नभएमा यस बीमालेख अन्तर्गत बीमकले दावी भुक्तानी गर्ने छैन ।

१३. सवारी साधनको स्वामित्व परिवर्तन भएमा त्यस्तो स्वामित्व परिवर्तन भएको मितिबाट पैंतीस (३५) दिनभित्र सवारी साधनको नयाँ धनीले सम्बन्धित जोखिमको बीमा नगरेमा यो बीमालेख स्वत: निष्क्रिय हुनेछ। सवारी साधनको स्वामित्वमा परिवर्तन आएको कारणले बीमालेख निष्क्रिय भए तापनि यात्री, चालक, परिचालक, हेल्पर, सुरक्षाकर्मी, अन्य बीमित कर्मचारी तथा तेस्रो पक्षप्रतिको दायित्वको लागि बाँकी बीमा अवधिभर बीमा सुरक्षा कायमै रहेको मानिने छ र सोही बमोजिम बीमकले दावी भुक्तानी गर्नेछ ।

१४. बीमितले सवारी साधन बिक्री गरेको मितिले पैंतीस (३५) दिनभित्र बीमकलाई त्यसको लिखित सूचना दिएमा बीमकले देहाय बमोजिम हुने गरी सवारी साधनको नयाँ धनीको नाममा यो बीमालेख नामसारी गरिदिन सक्नेछ ।

(क) बीमालेख नामसारीको लागि सवारी साधनको नयाँ धनीले यथाशीघ्र बीमा प्रस्ताव फाराम भर्नु पर्नेछ र बीमकले सम्पुष्टि जारी गरी बीमालेख नामसारी गरिदिन सक्नेछ ।

(ख) बीमितले दावी नगरे वापत पाउने छुट पाएकोमा सो छुट सवारी साधनको नयाँ धनीले पाउने छैन ।

(ग) खण्ड (क) र (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानून बमोजिम उत्तराधिकारीमा स्वामित्व स्वत: हस्तान्तरण भई आएको अवस्थामा यो बीमालेख स्वत: हस्तान्तरण भएको मानिनेछ ।

१५. बीमकको तर्फबाट सही छाप भएको रसिद जारी नभएसम्म बीमाशुल्क भुक्तान भएको मानिने छैन ।

१६. बीमित वा निजको तर्फबाट अधिकार प्राप्त व्यक्तिले आवश्यक रीत नपुऱ्याएमा वा यो बीमालेख अन्तर्गतको कुनै अधिकार प्रयोग गर्नमा बाधा पुऱ्याएमा यो बीमालेख अन्तर्गतको सबै लाभबाट बीमित वञ्चित हुनेछ ।

१७. कुनै दावी जालसाजीपूर्ण भएमा वा दावीको सिलसिलामा झुठ्ठा बयान दिई बीमितले वा निजको तर्फबाट काम गर्ने अधिकार प्राप्त कुनै व्यक्तिले यो बीमालेख अन्तर्गत कुनै अनुचित लाभ उठाउन खोजेमा वा जानी जानी बीमित-बीमित वा अन्य कुनै व्यक्तिको मिलेमतोमा कुनै क्षति/हानि-नोक्सानीको घटना घटाएमा बीमित यो बीमालेख अन्तर्गतको सबै लाभबाट वञ्चित हुनेछ ।

१८. यो बीमालेख अन्तर्गत क्षति/हानि-नोक्सानीको दावी बीमकबाट अस्वीकार भएको तीन महिनाभित्र कुनै नालिस उजूर नगरेमा वा बीमा ऐन, २०४९ बमोजिम बीमा समितिले बीमकको पक्षमा निर्णय दिएको मितिले प्रचलित कानूनको म्यादभित्र पुनरावेदन अदालतमा नालिस/उजुर नगरेमा बीमित यो बीमालेख अन्तर्गतको सबै लाभबाट वञ्चित हुनेछ ।

१९. बीमितले यस बीमालेख अन्तर्गत क्षतिपूर्तिको भुक्तानी प्राप्त गर्दा सो क्षति/हानि-नोक्सानीको अन्य कुनै पक्षबाट क्षतिपूर्ति प्राप्त गर्न सक्ने रहेछ भने त्यस्तो क्षतिपूर्ति प्राप्त गर्ने अधिकार बीमकलाई सुम्पिनु पर्नेछ । बीमकबाट क्षतिपूर्ति पाउनु अगावै वा पछि जुनसुकै बखत पनि बीमकले मनासिव र आवश्यक देखेको काम कारवाही बीमकको खर्चमा बीमितले गर्नु पर्नेछ वा सो गर्न बीमकलाई अनुमति दिनु पर्नेछ ।

२०. दावी भुक्तानी प्रक्रियामा रहेको वा मुल्तवी रहेको अवस्थामा बाहेक क्षति/हानि-नोक्सानी भएको मितिले तीन महिना पछि बीमक कुनै पनि क्षति/हानि-नोक्सानीको लागि उत्तरदायी हुने छैन ।

२१. यो बीमालेखका शर्तहरू बमोजिम बीमकलाई दिइने प्रत्येक सूचना तथा अन्य लेखापढी लिखित वा मुद्रित हुनु पर्नेछ ।

२२. यो बीमालेख अन्तर्गत परेको दावी यकिन गर्न आवश्यक प्रमाण जुटाउने दायित्व बीमितको हुनेछ ।

२३. यस बीमालेख अन्तर्गत बीमा दावी सम्बन्धी कुनै विवाद उत्पन्न भएमा बीमा ऐन, २०४९ बमोजिम हुनेछ ।